

Beslispunt **X** Begrotingsretraite

Ruimtescheppende maatregelen: verhogen baten OZB, constant houden afvalstoffenheffing

Aan College van B&W
Van Wethouder Financiën
Datum PM

Beslispunten:

1. Instemmen met het nominaal gelijk houden van de afvalstoffenheffing in 2025 en 2026 en ter dekking hiervoor in 2025 € 14,3 miljoen en vanaf 2026 € 19,7 miljoen structureel uit de algemene middelen in te zetten (middels verhoging OZB).
2. Kennisnemen van een aantal overwegingen ten aanzien van het verhogen van de OZB als zodanig en het aanwenden van een deel van de meeropbrengsten om specifieke lasten te dekken in het bijzonder;
- 3-2. Instemmen met een evenredige verdeling van de extra te realiseren baten OZB van € 59,3 mln. in 2025 en € 64,7 mln. over woningen en niet-woningen.

Het college heeft bij de voorjaarsnotaretraite ingestemd met het verhogen van de OZB vanaf 2025, en constant houden van de afvalstoffenheffing in 2025 en 2026 (beslispunt 21, ruimtescheppende maatregelen). Uitgangspunt hierbij is dat de afvalstoffenheffing in 2025 en 2026 nominaal gelijk blijft, inclusief het effect van de indexatie en voorgenomen investeringen. De netto opbrengst van de verhoging van de OZB moet € 45 miljoen bedragen. Afsproken is dat de precieze gevolgen voor de tarieven van de OZB (inclusief de verdeling over woningen en niet-woningen) en de afvalstoffenheffing worden uitgewerkt, in combinatie met een mogelijke inzet van de egalisatiereserve Afval voor de Begroting 2025.

Ad 1: Nominaal gelijk houden afvalstoffenheffing in 2025 en 2026

Conform de besluitvorming van de VJN 2024 wordt bij de begroting 2025 voorgesteld om de tarieven ASH voor 2025 (en 2026) nominaal gelijk te houden. Ter dekking van de kosten hiervan worden structureel algemene middelen ingezet. Op basis van de prognose van de kostenontwikkeling van de ASH 2024-2028 (zie onderstaande tabel) en de volgende uitgangspunten is hiervoor in 2025 € 14,3 miljoen en m.i.v. 2026 structureel € 19,7 miljoen benodigd:

- Dekking van de structurele inzet van algemene middelen om het tarief ASH in 2025 en 2026 nominaal gelijk te houden door verhoging van de (baten) OZB.
- Geen extra verhoging na 2026 om deze tariefdemping "in te halen";

Met opmerkingen ^{5.1, 2, e}: Beslispuntendocumenten bevat uiteindelijk alleen nog de beslispunten zelf en niet de toelichting, dus dan zegt dit niet zoveel.

Met o merkin en ^{5.1, 2, e} **5.2. 1**
Overigens begrijp ik dat er vanuit DMC ook voorstel komt om OZB verder te verhogen vanwege tegenvaller bij meircirculaire in gemeentefonds door verdien capaciteit OZB

- Gewenst robuust minimum niveau reserve ASH om schommelingen op te kunnen vangen: € 10 miljoen;
- Eenmalige inzet van € 10 miljoen uit de reserve ASH (2025 en 2026 jaarlijks € 5 miljoen) [voor aanpak afvalproblematiek](#);

Prognose ontwikkeling resultaat afvalstoffenheffing 2024-2028 o.b.v. huidige tariefstelling						
€ miljoen/prijspeil 2024	2024	2025	2026	2027	2028	totaal
4.1, 4						
Prognose resultaat ASH	-3,5	-19,3	-24,7	-31,3	-39,9	-118,7
Voorstel dekking						
Extra inzet algemene middelen (OZB verhoging)	-	14,3	19,7	19,7	19,7	73,4

4.1, 4						
--------	--	--	--	--	--	--

In 2027 volgt dan weer een reguliere indexatie van de tarieven met de indexatie van 2026 naar 2027. Tevens kan bij de begroting 2027 besloten worden hoe de extra kostenverhogingen die in 2027 worden verwacht gedekt gaan worden: door een extra verhoging van de tarieven ASH of nog (eenmalig) een onttrekking uit de reserve ASH. Als onttrokken wordt aan de reserve ASH is pas in 2028 een extra verhoging van het tarief ASH boven de reguliere indexatie nodig.

Ad 2: Overwegingen

Systemrisico's

De keuze om de tarieven afvalstoffenheffing voor 2025 en 2026 constant te houden en dekking daarvoor te zoeken in verhoging van de baten van de OZB is begrijpelijk in het kader van gewenste sturing op de lastenontwikkeling voor Amsterdamse huishoudens. Het is echter van belang om beide heffingen in de begrotingssystematiek gescheiden te houden. Door vast te houden aan de begrotingslijn dat de opbrengsten van de OZB als zodanig naar de algemene middelen gaan en de lagere baten afvalstoffenheffing worden gedekt vanuit de algemene middelen, kunnen

systeemrisico's (zoals het ontstaan van een dekkingstekort bij Afval & Grondstoffen bij achterblijvende baten OZB) worden voorkomen.

Met o merkin en ^{5.1, 2, e} 5.2. 1

Structureel effect

Hoewel het hier om een incidentele maatregel gaat (het gelijk houden van de tarieven afvalstoffenheffing in 2025 en 2026), zal het effect van de maatregel als zodanig een structureel karakter krijgen. Als de dekking na 2026 zou komen te vervallen, zouden de tarieven voor de afvalstoffenheffing in 2027 namelijk (zeer fors) moeten stijgen om de baten weer op het gewenste niveau te krijgen, waarmee het lastendempende effect dat is beoogd weer grotendeels teniet zou worden gedaan.

Met o merkin en ^{5.1, 2, e} 5.2. 1

Reeks verhogingen OZB

De afgelopen bestuursperiodes is een aantal keer gekozen voor verhoging van de baten OZB, die zijn gestegen van € 178,5 mln. in 2020 tot € 297,8 mln. in 2024. De verhoging van de baten OZB tot € 368.500.000 betekent een ruime verdubbeling ten opzichte van 2020 en houdt in dat Amsterdam in 2025 zeer waarschijnlijk boven de door het Rijk gehanteerde verdien capaciteit bij de allocatie van het Gemeentefonds uitkomt. Dat heeft als zodanig geen consequenties – het staat gemeenten vrij om zelf de hoogte van de tarieven en de baten te bepalen – maar betekent dat het niet volledig benutten van de verdien capaciteit als legitimatie voor verdere verhogingen komt te vervallen. Aanzienlijke verhogingen kunnen (zeker in combinatie met stijgende woningprijzen) tot een groei van het volume bezwaren en beroepen leiden en daarmee tot aanvullende uitvoeringslasten.

Ad 3: Verhoging baten OZB

Het dekken van de kosten van het gelijk houden van de tarieven voor de afvalstoffenheffing en het genereren van € 4,5 miljoen aan meeropbrengsten, levert de volgende mutaties op:

	2025	2026
Meerjarenbegroting 2024	€ 308,5 mln.	€ 319,6 mln.
Meeropbrengsten	€ 59,3 mln.	€ 64,7 mln.
Totaal te realiseren OZB	€ 367,8 mln.	€ 384,3 mln.
Stijging in %	19,2%	20,2%

Voorgesteld wordt om bij het verdelen van de te realiseren meeropbrengsten de huidige verhouding tussen eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers van niet-woningen te handhaven.

Die verhouding ziet er op dit moment als volgt uit:

Categorie	Aandeel opbrengsten
Eigenaren woningen	37,74%
Gebruikers niet-woningen	24,87%
Eigenaren niet-woningen	37,39%

Het handhaven van de huidige verhoudingen voorkomt grote schokken in de lasten voor één specifieke tariefgroep. Bij het handhaven van de huidige verhoudingen stijgen de OZB-aanslagen

voor alle tariefgroepen met 19,2% in 2025 en 20,2% in 2026. De gemiddelde aanslag voor eigenaren van een koopwoning stijgt daarmee in 2025 met € 60 van € 313 naar € 373. De aanslag voor een gebruiker van een zakelijk object met een waarde van € 800.000 stijgt met € 208 van € 1.084 naar € 1.292. De aanslag voor een eigenaar van een zakelijk object met een waarde van € 800.000 stijgt met € 287 van € 1.494 naar € 1.782.

Uit eerdere analyses van de baten OZB blijkt dat het aandeel van het zakelijk vastgoed verhoudingsgewijs hoog is en het aandeel van eigenaren van woningen verhoudingsgewijs achterblijft. Een scenario waarin de gewenste meeropbrengsten alleen door eigenaren van woningen zouden moeten worden opgebracht, zou echter betekenen dat eigenaren van woningen ruim de helft meer gaan betalen dan in 2024. De gemiddelde aanslag zou daarmee in 2025 met € 159 stijgen van € 313 naar € 472. De aanslag in Amsterdam zou daarmee ruim boven het gemiddelde van € 347 in de G4 gemeenten (minus Amsterdam) uitkomen waar in 2024 sprake van was. Daarnaast dient te worden opgemerkt dat de OZB in de afgelopen jaren al relatief fors is gestegen. Een gemiddelde aanslag van € 472 in 2025 zou in vergelijking met het niveau van 2022 (€ 244) een lastenstijging betekenen van 94%.

Het ontzien van gebruikers van zakelijk vastgoed (in de praktijk vaak huurders) door de meeropbrengsten alleen door eigenaren van woningen en niet-woningen op te laten brengen, zou een stijging van de aanslagen voor deze twee categorieën inhouden van 25,7% in 2025. De gemiddelde aanslag voor een woningeigenaar zou in dit scenario met € 80 stijgen en op € 393 uitkomen. De aanslag voor ondernemer met een WOZ-object met een waarde van € 800.000 zou € 393 hoger uitvallen, en in totaal € 1.879 gaan bedragen. Daarnaast zou rekening moeten worden gehouden met het risico dat eigenaren van zakelijk vastgoed de hogere lasten doorberekenen in hogere huursommen.